

Eleccions presidencials a les Filipines

El fenomen Miriam Defensor Santiago sacseja les Filipines

Quan el procés d'escrutini dels resultats de les eleccions a les Filipines encara no havia acabat, Miriam Defensor Santiago ja havia confirmat les previsions que l'apuntaven com la gran sorpresa dels comicis. La caòtica situació filipina ha afavorit el vot de càstig.

Es diu Miriam Defensor Santiago. Admira obertament l'ex-primera ministra britànica, Margaret Thatcher i el seu programa electoral s'ha reduït a prometre que combatrà amb fermesa la corrupció política. En el moment de tancar aquesta edició, quan s'ha escrutat un percentatge poc significatiu de vots de les eleccions presidencials filipines, Santiago ha confirmat la sorpresa que avançaven els sondejos anteriors a la consulta.

Sigui quin sigui el resultat definitiu, la menuda Santiago és un fenomen amb el qual hauran de comptar els militars, els polítics i les grans famílies de l'oligarquia. Però l'èxit es pot interpretar més com un vot de càstig dels filipins contra els polítics tradicionals, més que no pas com un suport a una candidata inexperta, massa vehement i excessivament autoritària.

Es tracta de l'última decepció de la presidenta Corazón Aquino, la mestressa de casa obligada a ocupar-se de política quan fou assassinat el seu marit, Benigno Aquino, l'opositor més notable a la dictadura de Ferdinand Marcos. El candidat abonat per Cory, l'ex-ministre de Defensa Fidel Ramos es veu superat per una jutge desconeguda que no tenia partit ni infraestructura suficient per arribar a les tres mil illes de l'arxipèlag. Potser el suport d'Aquino ha estat decisiu perquè Ramos recollís menys vots dels esperats. Encara que li reconeixen el mèrit d'haver restablert la democràcia parlamentària, violada per Marcos, l'herència que deixa es pot considerar catastròfica. "El nou president haurà de gestionar el llegat de negligència i d'incompetència del règim d'Aquino", deia el diari *Philippine Inquirer*.

Se li retreu el fet de no haver actuat amb energia contra les grans famílies, que han conservat els privilegis acumulats durant el regnat de Marcos, d'haver estat ostatge dels militars, del fracàs econòmic i social i del naufragi diplomàtic de les Filipines.

Ramos, el general fidel servidor de Marcos, trasmutat en defensor de la democràcia durant els set intents de cop d'estat contra Aquino, havia rebut el relleu de la controvertida obra d'aquesta. Aquino, que sempre ha fet l'efecte de veure's superada per les responsabilitats i decisions, ha decidit que fos Ramos el continuador d'un treball mediocre, però que potser era l'únic que es podia fer en unes Filipines dominades per l'oligarquia, on la ferida de la dictadura encara era oberta i els militars es creien en el deure d'intervenir sempre que ho creien oportú.

Els altres cinc candidats han fracassat es-

trepitosament. Ara, sorprèn el pobre resultat del president de la Cambra, Ramon Mitra, un polític íntegre que havia estat a la presó amb Marcos. En derrotar Ramos, en la convenció de Lluita per la Democràcia a Filipines (LPD), havia aconseguit el suport de la poderosa maquinària electoral d'un partit d'abast nacional, acusat d'utilitzar mètodes poc honorats per a captar vots. També s'ha estavellat Eduardo Cojuangco, l'empresari que s'aprofità de l'amistat amb Marcos per a construir un imperi econòmic. Exiliat als Estats Units amb el dictador, tornà el 1989 amb la intenció de recuperar les seves possessions, i

sembla que ho va aconseguint.

Imelda Marcos, la viuda del tirà, ha comprovat que és poc estimada dels filipins. Els càlids acolliments als míseros suburbis de Manila no s'han traduït en vots. Amb la seva derrota i la de Cojuangco s'enterra definitivament l'espectre de Marcos.

Salvador Laurel i Jovito Salonga, dos polítics transparents, han conegut el menyspreu. El primer, fill d'un president i educat en les millors universitats nord-americanes. El segon, un ex-president del Senat amb conviccions esquerranes que xocava en un país molt conservador.

El guanyador —el vot rural pot inclinar l'escrutini cap a Ramos— es trobarà amb un país ple de greus problemes sense resoldre.

La democràcia sembla que no corre perill, però les profundes diferències socials són un factor que pot facilitar la desestabilització i l'enfortiment d'una guerrilla, la del Nou Exèrcit del Poble, que no s'acaba d'emmotllar a la liquidació ideològica del comunisme. L'objectiu prioritari serà, per tant, de reactivar una economia paralyzada pels intents sediciosos, les catàstrofes naturals i la indecisió política que han caracteritzat els sis anys de gestió de Cory. El deute extern (29.000 milions de dòlars, quasi 3 bilions de pessetes), l'envelliment de l'utilatge industrial i l'aïllament regional semblen obstacles insalvables a l'hora de millorar la situació econòmica d'una forma ràpida en un país que ha trencat, simbòlicament, la seva dependència dels Estats Units.

Els diplomàtics occidentals residents a Manila i els polítics opinen que les Filipines encara no han redefinit la seva política exterior, després del tancament de les bases nord-americanes de Clark —per causa del volcà Pinatubo— i Subic Bay —per petició del Govern filipí—. L'espai natural sembla trobar-se en l'ASEAN (Associació de Nacions del Sud-est Asiàtic), un conglomerat de països de creixement econòmic espectacular, vinculats políticament a Washington i econòmicament a Tòquio. La maniobra és complicada, perquè l'entrada en una zona de tanta vitalitat econòmica pot acabar enfonsant un país poc avesat a la competència i on els privilegis polítics s'estenen al camp econòmic. Difícil és el camí de les Filipines després de "tres segles de convent (referència a la presència espanyola), cinquanta anys de Hollywood" (colonització nord-americana), uns quants anys de dictadura de Marcos i sis anys de titubeig de Cory.

Antoni Castel

